

ION BARBU – POETUL MATEMATICIAN

Mihaela CĂLINESCU¹

calinescu_anda_mihaela@hotmail.com

ABSTRACT: The present work: Ion Barbu – the mathematician poet is a very brief incursion into the fascinating universe of Ion Barbu, pseudonym of mathematician Dan Barbilian.

The paper presents few considerations about some of the preponderant symbols found in barbian poetry, egg, sun, mirror as well as some considerations regarding the symbolism associated to numbers, such as 3, 7, 12 etc.

A Renaissance personality type, Ion Barbu, through his poetic work, brief in scope but with unparalleled lyrical meanings in the Romanian poetry to date, Ion Barbu transposes through his poetic discourse elements specific to the mathematical language into poetic transfigurations, forming a particular world which is in accordance with the most modern ideas of that beginning of a century. Thus, as remarked by notable figures of the literary critique, the barbian poetic language is enriched by the profound infusion of scientific terms and old meanings in formulae that while appearing almost cryptic at a first read enrich and intrigue at the same time, leading to an approaching full of cultural references, of philosophy or of fairy tales belonging to the local or to the world folklore.

KEYWORDS: Symbolism, second play, egg, mirror, sun, number, group.

*Dedic aceste câteva rânduri profesorilor mei de matematică de la liceul Sfântul Sava/Nicolae Bălcescu: Domnului profesor **Giurgiu Ion** care prin eleganța demonstrațiilor domniei sale m-a făcut să înțeleg că matematica are în ea un germene de adâncă frumusețe a gândirii logic structurate și domnului **Ionescu Țiu** cu târzie și gratuită recunoștiință pentru emulația cu care ne făcea să*

---

¹ Drd., Divizia de Istoria Tehnicii a CRIFST al Academiei Române.

rezolvăm cu mic cu mare probleme din Gazeta Matematică și-n ale cărui ore, mărturisesc cu vinovăția școlarului care citea și-n timpul acelor ore, descopeream paginile culturale ale revistelor Contemporanul, Secolul XX etc.

*Prietenilor mei, matematicienii **Adrian Rezus** și **Mircea Ioan Popovici***

Am început pregătirile acestui scurt material pe ocolite, meteahnă veche și proprie, citind cu osârdie școlărească și regăsind bucuria realizării unei teme pentru o dată fixă, printre alte exegeze critice, memoriile Ninei Cassian, una din ilustrele iubiri a matematicianului poet Dan Barbilian alias *Ion Barbu*, cel care, de altfel a avut și vocația și darul unor mari prietenii care i-au jalonat viața determinându-i printre altele și priplul poetic.

Citea un fragment dintro scrisoare către Nina Cassian: „*Voi putea distruge legenda că am fost ori că sunt modernist. (...) Toate preferințele mele merg către formalizarea clară și melodioasă, către construcția solidă a clasicilor. Un duh rău s-a amestecat și a voit dimpotrivă să mă realizez într-un fel de îngînare și sugrumare de precar tunel fără ieșiri...*

Sunt cel mai demodat poet. Ceva mai mult un rătăcit, un intrus în ușoara și înaripata grotă..”. Pentru cel care, printre simbolurile mânuite cu voluptatea matematicianului de geniu **oglanda** ocupă un loc însemnat e de înțeles că autopercepția este cu oarece modestie a celui care, chiar dacă a lăsat o operă redusă ca volum a fost **un intrus** de geniu în ale poeticalelor comori, după păreri mai mult decât avizate-Lovinescu, Streinu, Călinescu, Vianu, marele prieten, Ion Vinea, Crohmalniceanu Manolescu, Basarab Nicolescu, Coloșenko, Alexandru Ciorănescu, Șerban Foarță și lista continuă.

Prima manifestare a geniului său a fost matematica, vocație trezită încă din anii de gimnaziu, aprofundată, datorită harului incontestabil al profesorului Ion Baniciu de la liceul Gh. Lazăr, profesor care îl va susține și incuraja și sub oblăduirea căruia va repurta marele succes de a fi laureat al premiului întâi la concursul organizat de Gazeta matematică. Mai târziu, Gh. Țițeica, în recomandarea pentru bursa de la Göttingen unde ar fi trebuit să-și dea doctoratul dat până la urmă în țară, după avataruri din care soarta lui de om norocos născut conform credinței populare cu căiță pe cap în ținuturi binecuvântate și puse sub semnul vrajei poveștilor medievale cu gușații, asemuiți după priplul european cu trolii nordici, soarta/și o adaug aici și pe Gerda Barbilian-soția de-o viață/ salvându-l în ceas de mare cumpănă, deci Țițeica avea să menționeze și chiar să atașeze în

memoriul prin care cerea bursa pentru talentatul matematician Dan Barbilian poeziile apărute sub numele Ion Barbu, numele bunicului său venit cu călimara la brâu cum spune legenda, armân/arbănaș probabil, în nici un caz armean, deși mai apar și astfel de referiri... numele de Barbilian fiind dat de un învățător în a cărui clasă fiind prea mulți elevi cu numele Barbu, ca să-i distingă l-a botezat pe elevul Gheorghe Barbu, minunatul și atot înțeleghătorul tată al viitorului poet, Barbilian, după barba sa, în latină barbă–*barbillia*.

Ion Barbu, nume luat de viitorul poet ca pseudonim după ce Eugen Lovinescu refuzase scurt numele de Popescu. Era acest Ion Barbu, bunicul poetului deci, din breasla constructorilor în vechea urbe a Bucureștilor și ale cărui urme de constructor persistă și azi în clădirea Morgăi de pe Cheiul Dîmboviței

Și revistele în care debutează poetul Ion Barbu erau *Contimporanul*, *Cugetul românesc*, *Revista română* în paginile cărora vor apărea primele poezii cuprinse ulterior în volumul „*Joc secund*”, cum sunt: „*Domnișoara Hus*” (*Contimporanul*), „*Riga Crypto și Iapona Enigel*” (*Revista română*) etc.

Emil Gulian, elev încă de liceu din Giurgiu și viitor traducător remarcabil al lui Poe – poetul fiind unul din jaloanele poetice esențiale barbiene relevat de Ion Vianu și pentru care Barbu avea să învețe în timp record engleza pentru a-l putea citi în original – avea să comenteze în 1924 „*Riga Crypto și Iapona Enigel*”:

„*Este în această capodoperă în mic întreaga tragedie a două structuri sufletești deosebite îmbrăcată într-o splendidă alegorie originală, atât prin concepție, cât și prin factură. (...) Imaginile alese ca niște broderii de aur se succed frumoase în curgerea versului plin și proporțional. (...) Rar am întâlnit în literatură o muzicalitate atât de armonioasă și profundă.*”

Asemănător cu Rimbaud în ceea ce privește epuizarea în interval scurt de timp, circa 10 ani a vocației poetice și de care îl leagă de altfel o afinitate literară, ca de altfel și de alți poeți damnați de aici și din lumea largă. Baudelaire, Rimbaud, Poe, Coleridge, Heliade Rădulescu, poetul care a ținut la mare cinste memoriile lui Ion Ghica și cântecele lui Anton Pann a refuzat cu obstinație așa zisa **poezie leneșă**, facilă care a dus la butada *tot românul e născut poet*, refuzând locul comun, dulcegăria, epigonismul care încă mai bântuia deși pentru Eminescu avea un adevărat cult prețuind și întorcând în oglindă în opera-i mitul luceafărului care la el ajunge a se personifica în *Iapona Enigel*.

Pentru Ion Barbu noi trăim pe-un fund al mărilor de aer care este pământul (Christian Morgenstern, Nicolae Balotă, G.Călinescu), **poetul fiind pește pe uscat, sulițată cegă**. Poezia sa este situată sub semnul intelectualității/după unii hiper-intelectualității/loc geometric al interferențelor culturale pornind de la Pitagora, Platon, Bergson, poezia nordică, fericită și miraculoasă simbioză a unui fond nativ poetic hrănit cu basme și erezuri, îndrăgostit de farmecul plaiurilor natale și-n a cărui operă s-au distilat întrun mod rafinat și prețios damfuri și miresme orientale din vechile porturi dunărene, vechi raiale, combinate într-o poetică proprie și de neimitat cu toate încercările nerelevante care au existat și mai există de imitare și toate fiind structurate într-o construcție în care geometrul de talent își face simțită prezența.

Fire tumultoasă, avidă de cunoaștere, de altfel considera știința **buretoasă**, regăsire fericită a omului ideal al Renașterii, poetul Ion Barbu, cel care a rămas până la sfârșitul unei vieți terminată prea repede, matematicianul Dan Barbilian, terminată prea repede poate și din pricina arderilor intense, a conștiinciozității cu care odată periplul poetic încheiat și-a reluat cu talent și dăruire vocația de matematician fără a ieși din peisajul literar al vremii, cunoscute fiindu-i zilnicele mersuri prin cafenelele literare, mărturie stând și portretele schițate cu fină pană de portretist ale unor matematicieni de renume, Galois, Gauss, Țițeica, Hilbert etc. De altfel, așa cum remarcă Basarab Nicolescu, Dan Barbilian a vrut înainte de a deveni Ion Barbu să fie și pictor, cunoscut fiind episodul comandării unei truse de pictură din păcate returnată de părintele strâmtorat în acel moment, deși acest părinte, Gheorghe Barbu i-a fost un sprijin autentic și-n momentele când evoluția firească părea deturnată de abuzuri de tot felul care nu excludeau și aventurări dincolo de limitele normalului. Această înclinare spre pictură reiese și din plasticitatea unor versuri în care aproape recunoști dincolo de atmosfera de basm de la porțile orientului acel mister din tablourile rembrandtiene. Cât despre paleta coloristică a celui care era un heliosferic, Basarab Nicolescu avea să observe corect care sunt cele trei culori care definesc paleta cromatică a versurilor barbiene: galben, verde, albastru.

Uriașei combustii interne, dragostei de matematică și profunzimii cunoștințelor științifice din acea perioadă efervescentă de început de secol XX, cel mai științific din toate secolele parcurse de omenire până acum, îi datorează Ion Barbu forța de demiurg ce reconstruiește lumea

fidelă trăirilor precum și forței talentului propriu, descompunând această lume, dezvrăjind-o și restructurând-o întrun joc secund, întrun zbor de săgeată invers, în acord cu ideile cele mai moderne ale timpului trăit (Al Ciorănescu). Astfel, Ion Barbu spune: „*Suntem contemporanii lui Einstein care concurează pe Euclid în imaginea de universuri abstracte; fatal trebuie să facem și noi concurență demiurgului în imaginea unei lumi probabile.*”

Că demersul liric creator apare la Barbu venind dinspre matematică reiese, atât din cele spuse chiar de el: „*Ca și în geometrie, înțeleg prin poezie o anumită simbolistică pentru reprezentarea formelor posibile de existență*”, cât și din cele spuse de Vladimir Streinu referindu-se la **Joc secund** unde succesiunea poemelor este supusă unei organizări interne care dă coeziune și forță cu toată aparenta obscuritate a poemelor din ciclu: „*Începând grav parnasian după bătăile unui metronom cosmic, poetul vitalist/apar și-n alte referiri bibliografice referiri la Bergson/ își dezorganizează după impulsunile idealelor în inele necomutative necesități expresive în versul liber, pentru ca în cele din urmă, scăpându-i cauza intimă să le densifice ordonat în unități memorabile deși obscure.*”

Autor a peste 100 de lucrări matematice printre care și „*Teoria aritmetică a idealelor în inele necomutative*” precum și „*Grupuri cu operatori (teoremele de descompunere ale algebrei)*”, matematicianul Dan Barbilian îl include în opera sa pe poetul Ion Barbu transferul între cele două domenii aparent disjuncte fiind subteran și regăsindu-se în umanizarea/poetizarea fără situarea în comun și derizoriu a fascinației infinitului și infinitezimului/Leibniz/ca și fascinația cifrelor precum și dorința de esențializare, de stăpânire a transpunerii proprii a ideii în cuvânt – a se vedea definiția teoremei dată de Gauss. și sfatul blagian dat poezilor adaugând fior artistic, muzicalitate, atmosferă magică și culoare.

Poetica barbiană folosește cu precădere mitul SOARELUI, mitul NUNȚII și mitul OGLINZII între care conexiunile sunt făcute prin operații și relații pur matematice de însumare, divizare, conjugare etc. Limbajul poetic barbian apare îmbogățit tocmai prin irigarea sa profundă cu termeni științifici și cu învăluirea unor vechi înțelesuri în formule care la o primă citire par aproape criptice dar care înfrumusețează și provoacă în același timp, inducând o abordare legată de referințe culturale, filosofice sau trimiteri la lumea de basm a folclorului de aici și aiurea. A nu se uita, Ion Barbu avea drept cărți de căpătâi scrisorile lui Ion Ghica și versurile lui Anton Pan, personaj plin de farmec și pitoresc care era la mare cinste cu

ale sale cântece, ca și pe Matei Caragiale cu **Craii de modă veche**, carte considerată și de el carte de seamă a literaturii române și cu care mergea până la identificare.

Această lume de baladă și poveste el o transfigurează poetic traducând-o în termeni care nu de multe ori provin din domeniul științific și după cum subliniază **Solomon Marcus**, în această particularitate a rezolvării contradicției dintre ambiguitate–univocitate relevată la nivelul limbajului în această dualitate a limbajului științific–poetic apare geniul lui Ion Barbu prin unirea contrariilor, contopindu-le, metamorfozându-le și îmbogățindu-le cu sensuri noi. Să nu uităm că este epoca avangardei în care premergătorii sunt români așa cum capătul de pod al sculpturii secolului XX este Brâncuși, iar în literatură sunt: Tzara, nefericitul Urmuz insuficient recunoscut, în pictură Victor Brauner cel de curând aflat pe simezelele bucureștene prin afișele numeroaselor sale expoziții, epoca fiind cea în care în care avangarda își începe aventura artistică de demitificare a limbajului convențional invitând la o percepție nouă a obiectului artistic, alta decât simpla contemplare și percepere a frumosului ca un loc comun.

Prin poezia sa considerată de unii meta-poezie, *ea-și este sfânt trup și hrană sieși*. precum turcul care se autodevora, Barbu este până la urmă un romantic antiliric în care Dionisos a fost înlocuit cu Apollo sub influența lui Nietzsche.

Cel despre care Tudor Vianu spunea: „*Nu există un alt poet român care să spună mai mult în mai puține cuvinte*” și-a cristalizat concepția despre poezie în poemul în proză „**Veghea lui Roderick Usher**” cu conștiența unicității universului său poetic, unic și suficient sieși: „*cadran afund al unor modificate, deviate, orologerii, durând necunoscut...*”

Și Basarab Nicolescu atrage atenția, așa după cum menționase deja Vianu, asupra versului: „*Sub revolta continuă a zidurilor, consolidare în cub, zar de automorfa lumină*” – cubul reîntâlnit la Nichita Stănescu cel care vine mai târziu cu mare apetit pentru toate ideile științifice ale vremii sale transfigurându-le poetic în registrul propriu, această unicitate fiind de fapt amprenta talentului autentic al fiecărui creator care sparge rampa.

Și acest tărâm al lui Roderick Usher /influența lui Poe este certă/este frământat de „insomnia concentrică a principiilor” și nu se poate nega certa abordare din punctul de vedere al unui geometru pentru care geometria lui Euclid trebuia îmbogățită prin geometriile neeuclidiene, Lobacevski,

Riemann, în condițiile în care fizica prin teoria relativității a rescris ecuațiile științifice ale secolului, dar peste lumina rece și clară a ideilor științifice, poetul din matematicianul, care deja se remarcase prin calitățile sale certe vine cu afectivitatea sa, umanizând arida lume a ideilor. Sigur se vorbește dincolo de hiperintelectualitatea poeziilor sale de umanismul concepției sale poetice. Apare poezia sa ca o adevărată aventură a cunoașterii prin simbioza dintre gândirea logică și sensibilitatea vie a omului care, depășind fața Nietzscheană/dionisiacă se îndreaptă spre regăsirea aceluși cântec pitagorecian al sferelor prin care anticii, la care revenim mereu, înțelegeau armonia universului: „..farul taumaturgic al Analizei, conferind existență străină și transferată extremelor pulverizări”.

Fără a încerca să propună un cod al simbolurilor folosite, poezia barbiănă este transpunerea întrun limbaj poetic unic a concepției proprii despre un univers misterios structurat după legi inteligibile prin utilizarea acestor instrumente specifice unei gândiri modelată deja matematic peste care se articulează sensibilitatea proprie precum și talentul manevrării cuvântului, de altfel recunoștea bogăția și fertilitatea limbii române, conferind nu de multe ori mister și vrajă scrierilor sale care duc cu gândul la mituri străvechi.

Ca om al Renașterii altoit cu un balcanism al savorilor orientale și nu al lenevelilor curente, Barbu încearcă simbioza dintre știință și afectivitatea preponderentă caracteristică a poeziei, cel puțin până la demontarea acesteia prin curente postmoderniste atotbântuitoare.

Al.Rosetti și Liviu Călin atrag atenția asupra rolului formației matematice asupra poeticii barbiene: „*Gândire științifică obiectivă, el a resimțit ca hotărâtor în evoluția sa contactul susținut cu opera lui Gauss, Riemann și Klein. Ion Barbu s-a specializat în domeniul algebrei axiomatice, disciplină științifică în care specialitatea abstractă, orientarea către esențe sînt caracteristice. Această explică de ce o parte din opera sa literară se situează sub zodia dificilă, dar nu mai puțin ispitoare a expresiei criptice.*”

De altfel, Ion Barbu avea să spună chiar el: „*există undeva în domeniul înalt al geometriei, un loc luminos unde se întâlnește cu poezia*”.

Și ca o exemplificare, fără avea nici o pretenție de epuizare nici pe departe a demersului poetic unic în literatura română, prin transferul permanent, osmoză continuă între cele două domenii științific și afectiv, finalizată prin realizarea printr-o alchimie personală a unei sonorități plină de semnificații, vrajă și melodicitate a versurilor barbiene care nu poate

lăsa indiferent cititorul provocând la găsirea unor noi și neașteptate înțelegeri – este de altfel și rolul multiplu acordat de Barbu numărului.

Plecând de la „*Totul este rânduie după număr*” – Ion Barbu interesat de Grecia antică a configurat în poezia sa sugestii matematice. Numărului i se atribuie puterea de a crea consonanțe între sufletele individuale și Sufletul lumii, discursul poetic înserând asocieri erudite și întru cheie mistică unele.

Astfel pentru cifra 7: în „*Joc secund*” apar 34 de poeme, dar $3+4 = 7$ (*Cina cea de taină fără cifra 5 – Nichita Stănescu*), dar și turcii din *Isarlık* (poemul în care **Vianu** găsește pe drept cuvânt: *erotism, grotesc, magie*), **șapte** fiind de altfel și bisericile, sfeșnicile, pecețile mistriei, îngerii și trâmbițele lor, pocalele, plăgile și pedepsele de apoi.. „*În mâna lui cea dreaptă avea șapte stele*”, sau minunatele versuri în care apare numele Helga, iubita pierdută din vina lui de crai dedat flirturilor și pe care a cunoscut-o înainte de cea care va fi punctul lui de sprijin pentru o viață, Gerda, literele în colțurile heptagonului **ELGAHEL** care se poate citi ciclic – ELGAHELELGAHELGAHELELGAHEL.....:

*fie să-mi clipească vecinic abstracte,
În culoarea minții, ca din prea vechi acte,
eptagon cu vârful stelelor la fel,
șapte semne puse ciclic...*

/De altfel acest heptagon nu poate fi construit decât prin riglă și compas și nu poate fi garantat decât de o construcție fără sfârșit – Imre Toth... Fenomenologia spiritului/ sau pentru că așa cum spune Ion Barbu despre el, avem de a face cu o exhaustie, uitare... de fapt, acest „Eptagonul cu vârful” (Încheiere), cu care se încheie, volumul „Joc secund”, este un simbol al plenitudinii existenței.

Ion Barbu recunoaște figurilor geometrice rolul : „*de a fixa ideile, fără a participa esențial la țesătura internă a raționamentului*”.

Astfel triumghiul simbolizează tentativa de desăvârșire, armonie și ordine (**Grup**).

Structura matematică de grup dă titlul unei poezii în care unii comentatori decelează o serie de elemente cu corespondențe matematice. Aceste corespondențe nu sunt, însă, unele de primă instanță, la îndemâna unei percepții obișnuite care riscă să dea explicații banale și vulgarizatoare.

De altfel Șerban Foarță se referă la poezia barbiană ca la o *fabulă solară* – *heliosofie* sau mai degrabă *ELGAHEL-osifie*.

Însuși Barbu declara undeva că *ignoranța noastră în fața propriei poezii poate fi infinită* înțelegând această afirmație fie prin posibilitatea mai multor interpretări care pot fi date fiecare citind în cheia dată de pregătirea sa culturală proprie și desigur a imaginației și sensibilității personale sau prin uimirea creatorului în fața propriei creații

Pentru cifra **12**: $12 = 3 \times 4$, -cifra zodiacului dar și după Apocalipsul Sf Ioan Teologul în traducerea lui Gala Galaction: – „... *luna era sub picioarele ei și pe cap purta 12 stele...*” și „... **12** cetăți ale Ierusalimului, iar pentru damnatul număr **666** – „*Apocalipsa*” – cifra fiarei... $666 = 1/2(36 \times 37)$, de fapt aplicarea lui $1/2n(n+1)$ *infiniți mari...*

Un exemplu de percepere în cheie personală a poeziei sale chiar de corifei ai criticii literare este părerea avizată a celor trei personalități, din care doi foarte buni prieteni și mentori ai parcursului poetic: Vianu și Al. Rosetti despre poezia „*Păunul*”.

Astfel în timp ce **Vianu** consideră poezia „*Păunul*” – *o concisă și săgetătoare viziune a unei pasiuni lăuntrice și violente, Al. Rosetti (Liviu Călin): „Păunul” nu e altceva decât o acuară intelectualizată pe când Ov. S. Crohmălniceanu*, al treilea exeget, consideră că poezia „*Păunul*” – „*fixează o înclinare sadică*”.

Simbolurilor barbiene li se pot aplica vorbele lui Gilbert Durand: „*Simbolurile seamănă cu o constelație pentru că sunt dezvoltări ale unei teme arhetipale identice, pentru că sunt variațiuni pe un arhetip*”.

Așa cum am mai menționat deja, dintre toate simbolurile barbiene trei sunt esențiale: *soarele, nunta și oglinda*.

Dacă fascinația soarelui simbolizează setea de cunoaștere, depășirea sinelui, împlinirea, desăvârșirea acestei cunoașteri apare imaginată ca o nuntă cosmică.

Oglinda apare ca simbolul confruntării cu propriul eu, imagine necompletentă, care uneori devine insuportabilă, determinând fracturi de destin.

Referitor la simbolistica barbiană, *OUL* /referirea la ou se impunea de la sine/pentru Ion Barbu este lumea/începutul/nunta, raportul între/inter: „*fulgurația divinului în lume-proces revolut*”, nunta duhului cu ape chaotice: „*Precum atunci, și azi și-ntocmai; Mărunte lumi păstrează dogma*”.

Aceiași ou este regăsit în simbolistica universală la perși, greci, polinezieni, egipteni, finii nordici.

OGLINDA ca simbol specific poeziei barbiene poate fi considerată o evidență a narcisimului autorului sau un „hierofant” al cultului oglinzii...

„Platon în dilemă” cum apare la Jaques Derrida, oglinda este și simbol al confruntării permanente cu propria persoană cu toate repercursiunile aferente.

Bogăția de simboluri cu semnificații care nu întotdeauna sunt accesibile sporește în felul acesta misterul și farmecul căutării, descifrării, dezvăririi discursului poetic barbian, generează un spațiu mirific în care fuziunea dintre termeni sau conotații preluate din limbajul științific îmbogățesc și adâncesc o operă, care, deși nu este vastă ca întindere surprinde prin originalitate și profunzime și care a pornit inițial de la creația parnasiană și-n care, sub influență viziunii se regăsește axa apolinic-dionisiac caracteristică spiritului Greciei antice.

Universul poetic este transpus în arhaic și mitic, ca în „Înălta Cum-pănă” sau, dimpotrivă, năzuiește să pătrundă în „fremătătoarea Orgie”, în „vitala Histerie”. prin extincția conflictului dionisic-apolinic la întregul comos.

Barbu, ca de altfel în întreaga sa poezie extinde conflictul în sfera impersonalului, ca de altfel cum va face constant în întreaga sa creație poetică, dincolo de aspectul liric al unora dintre acestea. („Lava”, „Munții”, „Banchizele”, „Copacul” etc.).

Remarcabilă și dintre cele mai cunoscute rămâne „După melci” – drama eroului neinițiat care intervine brutal în ritmurile naturale și care este pus în situația dureroasă de a asista la ireparabil prin acțiune aflându-ne în fața unei drame a cunoașterii.

Din acest ciclu fac parte și „Nastratin Hogeala Isarlık”, „Ritmuri”, „Riga Crypto și Iapona Enigel” – experiența de inițiere în tainele naturii fiind realizată cu puternice sugestii picturale și atmosferă de baladă.

În etapa ermetică, incifrarea semnificațiilor este evidentă astfel încât G.Călinescu susține că aici se evidențiază ermetismul autentic al poeziilor barbiene bazat pe simboluri și această etapă este precedată de „Oul dogmatic” – „E dat acestui trist norod – Și oul sterp ca de mâncare, Dar viul ou la vârful cu plod, Făcut e să-l privim la soare!”

Poetul este oglinda – conștiința de sine a conștiinței universale, în care se reflectă realitatea senzorială a „cirezilor agreste”.

În concluzie,

„Gândirea științifică, mai ales în forma ei supremă, matematica, marchează, în varii moduri, marea literatură a lumii”.

Limbajul matematic se regăsește în poezia barbiană fie sub forma numărului, simbolului permutărilor, combinațiilor traduse într-o sintaxă și o lirică sublimată proprie și inimitabilă cu toate încercările existente.

Ion Barbu, adevărat demiurg, crează cuvinte noi, stabilește conotații muzicale, colorează cu verb sigur și cu minim de mijloace atmosferă dând sonorități și străluciri noi cuvintelor care dezvăluie înțelesuri codificate referitoare la marile mistere existențiale ale lumii.

Regăsim izul de baladă și mirosul de mirodenii alături de elevate și foarte îndrăznețe construcții lingvistice într-un discurs de virtuos ce și-a construit o partitură unică plină de adevăruri care nu se lasă ușor relevate dar care sunt pline de farmec și mister într-un univers în care, termenii descărnați și lipsiți de afect sunt puncte de sprijin a unei construcții poetice în înțelesul cel mai deplin al POEZIEI – și suntem, de ce nu? în fața unui adevărat „*pitagorism poetic*”.

Teme predilecte:

- meditația gravă asupra avatarurilor ființei, de la desfacerea din somn, trecerea prin dragoste și viață până la intrarea în cosmosul organizat numeric;
- inițierea în cunoaștere (a naturii, cosmosului, vieții, iubirii și creației);
- geneze și prăbușiri cosmice, raportul creat/increat;
- miticul și magicul folcloric.

Simbolurile figurative: melcul, oul, nunta, râpa, somnul, cercurile de mister, jocul, oglinda se regăsesc în creația sa care „... *este, asemenea mării care își ascunde cântecul ei sub clopotele verzi ale meduzelor.*”

În încheiere, câteva din aforismele sale:

- *Operele matematice robesc și încântă tocmai ca operele pasiunii și imaginației*
- *În redactare nu are atâta preț poleirea frazelor, cât organizarea ideilor*

Și o ultimă părere avizată, a lui Nicolae Manolescu: „*Ion Barbu nu este un autor plurivalent, „mobil”, fiind prea fidel față de o voce interioară unică și obsedantă.*”

Bibliografie:

- [1] Barbilian, Gerda, „*Ion Barbu – Amintiri*”, Editura Cartea Românească, 1979.
- [2] Ciorănescu, Alexandru, „*Ion Barbu*”, Editura Fundației Culturale Române, 1966.
- [3] Coloșenko, Mircea, „*Ion Barbu – Dan Barbilian*”, Editura Minerva, 1989.
- [4] Foarță, Șerban, „*Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu*”, Editura Facla, 1980.
- [5] Nicolescu, Basarab, „*Cosmologia „Jocului secund*”, Editura pentru literatură, 1969.